

ДРУШТВО ФИЗИЧАРА СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И СПОРТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ПМФ - ОДСЕК ЗА ФИЗИКУ, НИШ
ПМФ - ИНСТИТУТ ЗА ФИЗИКУ, НОВИ САД

Задаци за општинско такмичење ученика
основних школа школске 2000/2001. године

VI разред

1. Прву четвртину пута мотоциклист прелази брзином $v_1 = 10 \text{ km/h}$, другу брзином $v_2 = 15 \text{ km/h}$, трећу брзином $v_3 = 20 \text{ km/h}$ и четврту брзином $v_4 = 5 \text{ km/h}$. Колики пут пређе мотоциклиста ако овакво кретање траје $t = 2 \text{ h}$? Одредити времена кретања на свакој деоници и нацртати зависност пута од времена. (20 поена)
2. Из две тачке А и Б које су међусобно удаљене 90 m истовремено крећу два тела у истом правцу и смеру. Тело из тачке А се креће брзином $v_1 = 5 \text{ m/s}$ а тело из Б брзином $v_2 = 2 \text{ m/s}$. После колико времена ће прво тело стићи друго и колике путеве тела прелазе до сусрета? Нацртати на истом графику зависност пута од времена за оба тела. (20 поена)
3. Авион лети из једног града у други и назад брзином $v_1 = 300 \text{ km/h}$ у односу на ваздух. Колико времена авион проведе на путу ако дуж целог пута све време ветар дува у правцу кретања авиона, сталном брзином $v_2 = 60 \text{ km/h}$? Растојање између градова износи $d = 900 \text{ km}$. Колика је средња брзина авиона на целом путу, и да ли би лет трајао краће или дуже и за колико кад не би дувао ветар? (20 поена)
4. Моторни чамца плива од једног до другог острва која се налазе на растојању од $d = 1,6 \text{ km}$, најпре низводно а затим узводно. Време кретања чамца низводно износи $t_1 = 4 \text{ min}$ а узводно $t_2 = 6 \text{ min}$. Колика би била брзина чамца ако би пливао по мирној води, односно колика је брзина чамца у односу на воду? (Млади физичар бр 76 "О") (20 поена)
5. На једно тело делује пет колинеарних сила. Интензитети прве четири силе су: $F_1 = 1 \text{ N}$, $F_2 = 3 \text{ N}$, $F_3 = 5 \text{ N}$, $F_4 = 7 \text{ N}$. Одредити смерове ових сила и смер и интензитет силе F_5 тако да резултујућа сила која делује на ово тело буде нула. Наћи сва могућа решења. (20 поена)

Задатке припремио: др Мирослав Николић

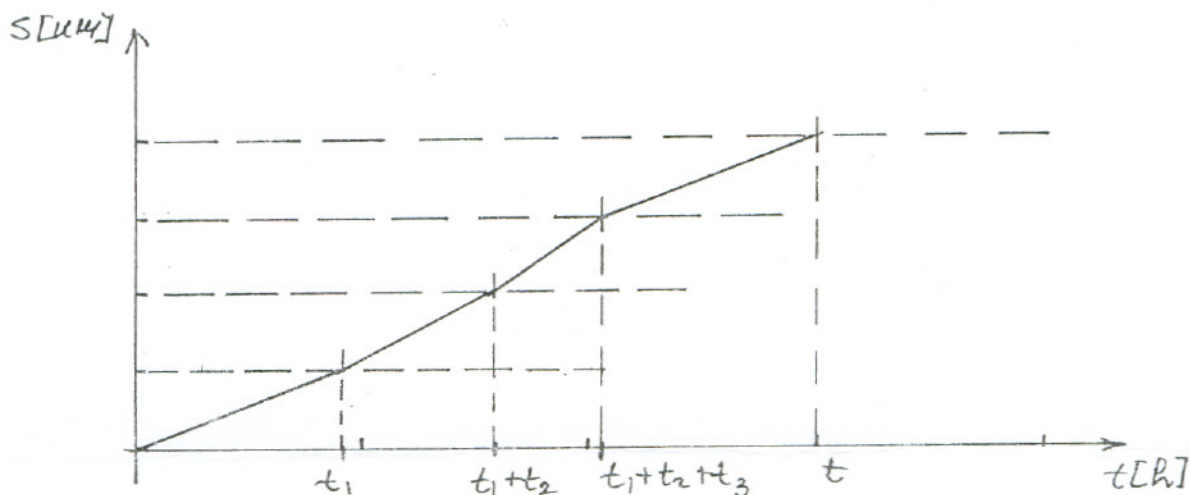
Рецензент: др Иван Манчев

Председник комисије: др Надежда Новаковић

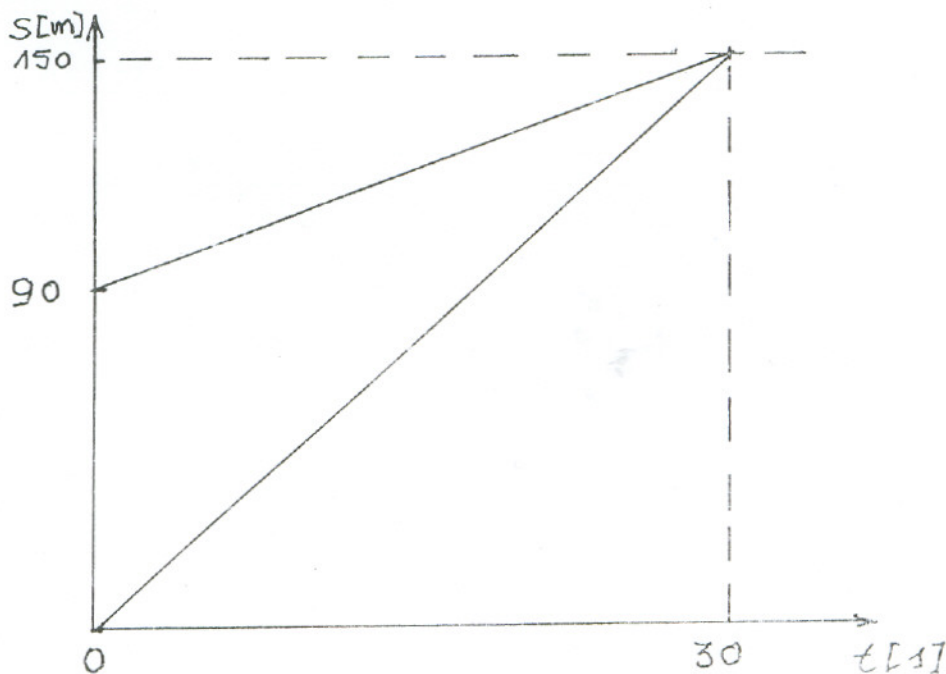
Свим такмичарима желимо успешан рад !

Решења задатака за општинско такмичење ученика
основних школа школске 2000/2001. године
VI разред

1. Најједноставније је одредити најпре средњу брзину која је количник укупног пута и укупног времена, $v_{sr} = s/t_{uk}$ (2 п). Укупно време је збир времена по појединим деоницама па зато може да се пише $t_{uk} = \frac{s}{4v_1} + \frac{s}{4v_2} + \frac{s}{4v_3} + \frac{s}{4v_4}$ (4 п). Ако ово заменимо у израз за средњу брзину и скратимо s добија се $v_{sr} = \frac{4}{\frac{1}{v_1} + \frac{1}{v_2} + \frac{1}{v_3} + \frac{1}{v_4}} = 9,6 \text{ km/h}$ (4 п). Пређени пут је $s = v_{sr}t = 19,2 \text{ km}$ (2 п). Свака деоница је четвртина овог растојања односно $s/4 = 4,8 \text{ km}$. Пошто знамо брзине по деоницама лако можемо да израчунамо времена. $t_1 = 0,48 \text{ h} = 1728 \text{ s}$ (1 п), $t_2 = 0,32 \text{ h} = 1152 \text{ s}$ (1 п), $t_3 = 0,24 \text{ h} = 864 \text{ s}$ (1 п) и $t_4 = 0,96 \text{ h} = 3456 \text{ s}$ (1 п). За тачан график 4 поена.

2. Из услова задатка можемо да поставимо: $s_1 = v_1t$ (2 п), $s_2 = v_2t$ (2 п) и $s_1 = s_2 + d$ (2 п), где је t време од почетка кретања до сустизања. Из поменутих једначина можемо да пишемо $v_1t = v_2t + d$ (2п), одакле је $t = \frac{d}{v_1 - v_2} = 30 \text{ s}$ (3 п). Даље се лако налази $s_1 = v_1t = 150 \text{ m}$ (2 п) и $s_2 = v_2t = 60 \text{ m}$ (2 п). Тачан график 5 поена.

3. Нека ветар дува тако да у одласку авион иде низ ветар у повратку уз ветар (може и обрнуто, свеједно је) тада је $t_1 = \frac{d}{v_1 + v_2}$ (4 п) и $t_2 = \frac{d}{v_1 - v_2}$ (4 п) па је време за одлазак и повратак $t = t_1 + t_2$ (2 п). Ако заменимо бројне вредности добијамо $t = 6.25 h$ (2 п) односно 6 сати и 15 минута. Средња брзина на целом путу је $v_{sr} = \frac{2d}{t} = 288 km/h$ (4 п). Да нема ветра лет би трајао $t_1 = 2d/v_1$ (4 п) а то је 6 сати. Дакле, да нема ветра лет би трајао 15 минута мање.

4. Растојање између острва можемо да представимо на два начина $d = (v_1 + v_2)t_1$ (4 п) и $d = (v_1 - v_2)t_2$ (4 п). Изједначавањем добијамо $(v_1 + v_2)t_1 = (v_1 - v_2)t_2$ (2 п), где је v_1 брзина чамца у односу на воду а v_2 брзина воде. Из ове једначине може да се нађе однос брзина, и добија се $v_1 = 5v_2$ (4 п). Заменимо ово у први израз за растојање па добијамо $d = 6v_2t_1$ (2 п). Заменом бројних вредности добијамо $v_2 = 4 km/h \approx 1,11 m/s$ (2 п). Пошто је $v_1 = 5v_2$ добија се $v_1 = 20 km/h$ (2 п).

5. На више начина могу да се комбинују ове колинеарне силе да би резултанта била нула. 1) $F_5 = F_1 + F_2 + F_3 + F_4$, $F_5 = 16 N$, 2) $F_5 + F_1 = F_2 + F_3 + F_4$, $F_5 = 14 N$, 3) $F_5 + F_2 = F_1 + F_3 + F_4$, $F_5 = 10 N$, 4) $F_5 + F_3 = F_2 + F_1 + F_4$, $F_5 = 6 N$, 5) $F_5 + F_4 = F_2 + F_3 + F_1$, $F_5 = 2 N$, 6) $F_5 + F_1 + F_2 = F_3 + F_4$, $F_5 = 8 N$, 7) $F_5 + F_1 + F_3 = F_2 + F_4$, $F_5 = 4 N$, 8) $F_5 + F_1 + F_4 = F_2 + F_3$, $F_5 = 0 N$, 9) $F_5 + F_2 + F_3 = F_1 + F_4$, $F_5 = 0 N$,

Сваки случај 2 поена, за све тачно још 2 поена.